

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa,

11.01.2005

r.

RPO/492908-IX-908/04/TO

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

**Pan
Ryszard Kalisz**

**Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję, że do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się p. Czesław P. ze skargą dotyczącą zakresu przedmiotowego, teoretycznej części egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania danej broni oraz umiejętności posługiwania się tą bronią.

Skarżący podnosi, iż egzaminy w części teoretycznej, dotyczącej znajomości przepisów w zakresie zgodnego z prawem posiadania i używania danej broni przeprowadzane są z naruszeniem art. 16 ust. 1 oraz ust. 3 zd. 2 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 52 poz. 525 ze zm.).

Wątpliwości Rzecznika budzi realizacja upoważnienia do wydania aktu podustawowego zawarta w art. 16 ust. 3 cyt. ustawy, który to stanowi, że minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia tryb przeprowadzania i zakres przedmiotowy egzaminu, skład komisji egzaminacyjnej oraz stawki odpłatności za egzamin. **Egzamin powinien składać się z części teoretycznej, dotyczącej znajomości przepisów w zakresie zgodnego z prawem posiadania i używania danej broni**, oraz z części praktycznej, dotyczącej umiejętności posługiwania się tą bronią, a stawki odpłatności za egzamin powinny być zróżnicowane w zależności od celu, w jakim ma być wydane pozwolenie na broń. Natomiast rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 marca 2000 r. (Dz. U. Nr 19 poz. 241 ze zm.) w § 3 stanowi, że egzamin składa się z dwóch części - **teoretycznej, obejmującej sprawdzenie**

znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania broni oraz praktycznej, obejmującej sprawdzenie umiejętności bezpiecznego posługiwania się bronią danego rodzaju.

W powyższym przypadku, zdaniem Rzecznika doszło do naruszenia przepisów ustawy o broni i amunicji. Treść art. 16 ust. 1 ustawy sugeruje, iż egzamin przeprowadzany jest w oparciu o znajomość przepisów dotyczących posiadania i używania „danej broni”. W świetle art. 4 ustawy, ilekroć w ustawie jest mowa o broni, należy przez to rozumieć:

- 1) broń palną, w tym broń bojową, myśliwską, sportową, gazową, alarmową i sygnałową;
- 2) broń pneumatyczną;
- 3) miotacze gazu obezwładniającego;
- 4) narzędzia i urządzenia, których używanie może zagrażać życiu lub zdrowiu:
 - a) broń białą w postaci:
 - ostrzy ukrytych w przedmiotach niemających wyglądu broni,
 - kastetów i nunczaków,
 - pałek posiadających zakończenie z ciężkiego i twardego materiału lub zawierających wkładki z takiego materiału,
 - pałek wykonanych z drewna lub innego ciężkiego i twardego materiału, imitujących kij bejsbolowy,
 - b) broń cięciwową w postaci kusz,
 - c) przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

W przytoczonej definicji agregatywnej, ustawodawca wymienił kilka rodzajów broni. Z powyższego przepisu wynika, iż ustawodawca formułując w art. 16 ust. 1 cyt. ustawy zwrot „danej broni” odniósł się do konkretnego rodzaju broni wymienionego w art. 4 ustawy. Niedorzecznością byłaby sytuacja gdyby egzaminowany, zainteresowany pozwoleniem na broń palną - myśliwską miał legitymować się znajomością przepisów dotyczących posiadania i używania np. kastetów czy nunczaków. Mogłoby to powodować nadużycia ze strony egzaminujących, polegające na doborze pytań nie związanych z danym rodzajem broni, aby uniemożliwić pozytywne zaliczenie egzaminu określonej osobie. Dodatkowo wątpliwości Rzecznika budzi stosowanie wzoru karty egzaminacyjnej w teoretycznej części egzaminu, stanowiący załącznik 1 do cyt. wyżej rozporządzenia. Komisja kwalifikacyjna imiennie przydziela egzaminowanym zestawy pytań. Taki sposób przeprowadzania egzaminu stwarza możliwości nadużyć i sprawia wrażenie, że o zdaniu egzaminu decyduje nie tyle wiedzą ile wola komisji. Oczywiście prawo do noszenia broni w Polsce nie jest obligatoryjne. Jeżeli

jednak ustawodawca przewidział taką możliwość, to tryb kwalifikacji powinien być dla zainteresowanych przejrzysty i klarowny.

Regulacje zawarte w przepisach wykonawczych nie mogą prowadzić do zakwestionowania spójności i wewnętrznej harmonii rozwiązań przyjętych bezpośrednio w samej ustawie. Delegacja ustawowa nie może być interpretowana jako dająca upoważnienie do wprowadzenia regulacji naruszających normy wyższego rzędu, a więc norm ustawowych i konstytucyjnych. W konsekwencji przy wykonywaniu delegacji poszukiwać należy takiego kierunku regulacji wykonawczej, który umożliwi - przy repektowaniu celu, któremu ma ona służyć, zachowanie zgodności z przepisami wyższego rzędu (wyrok z 8 grudnia 1998 r. U. 7/98 oraz z 16 lutego 1999 r. SK 11/98). Upoważnienie do wydania rozporządzenia musi uwzględniać aspekt podmiotowy i przedmiotowy oraz treściowy. W aspekcie przedmiotowym - przepis ustawy formułujący upoważnienie musi wskazywać zakres spraw przekazanych do uregulowania. Wyznaczenie tego zakresu przedmiotowego ma znaczenie kluczowe, bo organ stanowiący rozporządzenie może normować tylko materie mieszczące się w tym zakresie. Zakazana jest natomiast wszelka interpretacja rozszerzająca (np. oparta na argumentach celowości czy uniknięcia luki w prawie). Wyjście poza granice upoważnienia oznacza wyjście poza zakres przyznanej kompetencji normodawczej, a więc - jako działanie pozbawione podstawy prawnej - oznacza naruszenie konstytucji.

W art. 16 ust. 3 ustawy o broni i amunicji została zamieszczona dyrektywa dotycząca treści rozporządzenia dosyć szczegółowo wskazująca podmiotom uprawnionym do wydania tego aktu podustawowego elementy jakie powinno zawierać rozporządzenie. Niestety treść rozporządzenia nie w pełni koresponduje z upoważnieniem do jego wydania, bowiem w swej treści wykracza poza zakres upoważnienia ustawowego. W art. 16 ust. 3 wskazane jest, iż (...) egzamin powinien składać się z części teoretycznej, dotyczącej znajomości przepisów w zakresie zgodnego z prawem posiadania i używania danej broni (...), natomiast w rozporządzeniu mowa jest o broni, przez co należy rozumieć wszystkie rodzaje broni określone w art. 4 ust. 1 ustawy.

Reasumując stwierdzić należy, iż przepisy rozporządzenia wykraczają poza zakres upoważnienia ustawowego, co stanowi naruszenie konstytucji. W takiej sytuacji zasadnym byłoby wprowadzenie do treści § 3 pkt. 1 cyt. rozporządzenia określenia „danej broni”, co dałoby podstawę do uznania zgodności aktu podustawowego z upoważnieniem wynikającym z art. 16 ust. 3 cyt. ustawy.

Z wyrazami poważania

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich
/-/ dr hab. Jerzy Świątkiewicz
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich